

Koronavirus (Covid-19) Buletino

ROMANES / ROMANY

Kadava godidipe si bazirime po NHS sastimasko godidipe thaj informacija thaj vov si ekh godidipe savorenghe ando o KT (UK), bigindosko katar savi phuv san.

Version 6 [04.07.2020]

Andresipe

So si o Koronavirus (COVID-19) thaj sar tu te aves garavdo (protektirime)?

Kon si ando baro risiko katar o Koronavirus (COVID-19)?

Sar te garaves (protektiris) tut te tu san ando baro risiko?

So tu te keres te si tut e simptomura?

Izolacijako buletino ašal khera ande save šaj si Koronavirus (COVID-19) infekcija?

Kozom vrjama te keres so o izolacijako buletino phenel?

Kana te keres kontakto e NHS-a ka 111?

Sar te keres kontakto e NHS-a ka 111?

So te keres te san samalino vaš kiri imigracijaki situacija?

So te keres te ačhaves o phiravipe vaš o Koronavirus (COVID-19)?

So si o Koronavirus (COVID-19) thaj sar tu te aves garavdo (protektirime)?

O COVID-19 si ekh nevo nasvalipe savo šaj nasvarel kire bukhe (parne kalindže) thaj airoske droma. Kerdo si katar ekh viruso savo bučhol koronaviruso.

Tu šaj aves garavdo (protektirime) kana tu cikjares kiro fizikano kontakto manušenca kasa tu ni bešes, thaj kana tu keres importantne xigjenake mere sogodi tu šaj te žutisares te ačhavdindol pe o phiravipe vaš o koaronavirus. Kadava thol andre manuša katar sar e breša – i te na avel tut nisave simptomura aj aver sastimaske problemura.

- **Kana dikhes tut familijasa thaj amalenca:**

Tu sakodrom trubul te inkjares fizikani distancija manušenca kasa tu ni bešes ando kher – avri thaj andre – kaj tu inkjardos minimum 2 metra dur lendar.

Ande **Anglija**, tu šaj dikhes tut andre ženenca andar ekh aver kher thaj i avri ži ka šove ženenca katar aver khera.

Ande **Skocija**, tu šaj dikhes tut ženenca avri sade (numa) ži andar e duj khera, maksimalno 8 ženenca ekhvareste.

Ando **Uels**, tu trubul te bešes kheral (na maj but katar e 5 mile katar tu bešes) ama tu šaj dikhes tut avri pe ekhsavi vrjama manušenca katar aver ekh kher.

Ande **Norda Irlandija**, tu šaj dikhes tut andre ži ka šove ženenca thaj avri ži ka 30 ženenca.

Ande **Anglija**, **Skocija** thaj **Norda Irlandija**, bare žene kon bešen korkoro aj čhavenca telal e 18 breš šaj alosaren ekh aver kher te traden vrjama ekh averesa andre ande ekh avereske khera bi te inkjaren 2 metra distancija maškar peste.

- **Trubusaripe (folosipe) vaš publikano transporto:**

Tu trubul sogodi šaj maj but te na trubusares publikano transporto thaj te zumaves te trades biciklo, phires aj trades vordon. Te tu trubul te trubusares publikano transporto, zumav te našes katar e pikonenge časura thaj te inkjares fizikani distancija. Ande **Anglija** thaj **Skocija**, tu trubul te phiraves mujeski maska ande publikano transporto. Ando **Uels** thaj **Norda Iranadija**, te phirandindol pe mujeske maske si rekomendime ama naj obligime.

- **Vizita ka rodzimaske thana:**

Tu sade (numa) šaj keres vizita ka rodzimaske thana ašal individualno rudžipe, te keres volontaro buki ande komunalne servisura thaj te žas ka merimata.

- **Te lungjavos te keres buki:**

Te tu šaj, trubul te lungjares te keres buki kheral. Te trubul te žas bukjae, tu trubul ekhto te dikhes kaj tu thaj e žene katar kiro kher naj tumen simptomura. Te khanika naj le simptomura, tu šaj žas bukiate sade kana inkjares fizikani distancija 2 metra thaj butivar thoves kire vasta aj sanitaziris len.

Tu šaj pušes kire bukidavne ašal garavimaske (protekcijake) mere thaj sipe vaš personalno protektivno ekipo ande kire bukjako than.

Kon si ando baro risiko katar o koronavirus (COVID-19)?

O koronavirus šaj kerel sakone seriozno nasvalo, ama si varesave manuša kon si ando maj baro risiko. Primerno, tu šaj aves ando baro risiko katar o koronavirus te tut:

Sas tut organonengi transplantacija

Si tut konkretne tipura kancerosko sastaravipe

Si tut ratesko aj mezoske kokalosko kancero, sar e leukemia

Si tut seriozno bukhengo problemo, sar kistaki fibriosa aj seriozno astma

Si tut kondiciono savo kerel tut maj but te astares infekcije

Les draba save kovljaren kiri imunizacijaki sistema

San khamni (phari) thaj si tut seriozno ilesko problemo

Te tu pakjas (gindis) kaj tu des andre ande kadala bare riskoske kategorije thaj tute ni reslo lil katar kiro sastaravimasko ekipo ži **Kurke 29-to maj 2020**-berš aj ni sanas kontaktirime katar kiro GP (doktoro), tu trubul te phenes kire same (problemura) kire GP-oske (familjake doktoroske) aj xospitaloske profesionalistoske. Te tut naj tut GP, ker kontakto ka DOWT UK ašal žutisaripe: **0808 1647 686** (kadava si ekh bilovalo numero te te keres telefono) aj bičhal imejlo ka clinic@doctorsoftheworld.org.uk

Sar te garaves (protektiris) tut te tu san ando baro risiko?

Te tu san ando baro risiko te seriozno nasvavos katar o koronavirus, si specifikane bukja save tu trubul te keres te šaj garaves tut thaj e komuna. Soske e infekcijako nivelo ande komuna ando momento si maj xarno kozom sas maj anglal, o buletino vaš o garavipe si pharuvime.

	Anglija	Skocija	Uels	Norda Irlandija
Trubul tu te inkjares 2 metra fizikani distancija manušendar kasa tu bešes ando kher?	Na	Va	Va	Na
Šaj žas avri te treniris?	Va kaj inkjares striktno 2 metra fizikani distancija averendar	Va kaj inkjares striktno 2 metra fizikani distancija averendar	Va kaj inkjares striktno 2 metra fizikani distancija averendar	Va kaj inkjares striktno 2 metra fizikani distancija averendar
Šaj tu dikhes tut manušenca avrjal kiro kher?	Va, ži ka 6 žene thaj kaj inkjares striktno 2 metra fizikani distancija averendar	Na	Va, ži ka 6 žene thaj kaj inkjares striktno 2 metra fizikani distancija averendar	Va, ži ka 6 žene thaj kaj inkjares striktno 2 metra fizikani distancija averendar
Te tu bešes korkoro aj čhavenca telal 18 berš, Šaj tu dikhes tut avere manušenca andre?	Te tu san baro manuš kon bešel korkoro aj čhavenca telal 18 berš, tu šaj alosares ekh aver kher te trades vrjama ekh averesa andre ande ekh averesko kher bi fizikane distancijako	Na	Na	Te tu san baro manuš kon bešel korkoro aj čhavenca telal 18 berš, tu šaj alosares ekh aver kher te trades vrjama ekh averesa andre ande ekh averesko kher bi fizikane distancijako
Sar te registriris tut vaš Koronavirus žutipe (te les animata vaš importantne bukja)?	https://www.gov.uk/coronavirus-extremely-vulnerable	ker telefono ka 0800 111 4000	Tut trubul te avel tut kontaktne detajlura ande kiro garavimasko lil	https://www.adviceni.net/eform/submit/covid-support-referral

Gin o sasto godidipe vaš pesko garavipe te tu san ando baro risiko katar o COVID-19 po GOV.UK: <https://www.gov.uk/government/publications/guidance-on-shielding-and-protecting-extremely-vulnerable-persons-from-covid-19>

So tu te keres te si tut e simptomura?

Te si tut:

- uči temperatura – tu serdos tato kana astaren tut po kolin aj zeja (dumo)
- ekh nevo, lungjarno xas – kadava čhanil kaj astardan te xasas butivar (butdrom)
- xasaripe vaś, aj pharuvipe ando, kiro normalno seripe vaś čhibseripe aj syng (anosmia) – te tu našti les syng aj seres čhibasa khančik, aj bukja syngjavon aj čhibserdon verver katar o normalno

Tu trubul te keres kadala stepura sogodi maj sigo šaj:

Korkoro-izoliri tut: beś khere minimum 7 givesenge thaj ker so phenel e [izolacijako buletino aśal khera saven šaj avel len infekcija katar o koronavirus](#). Sakoekh ande kiro kher aj kas sas le pašutno kontakto tusa trubul te korkoro izoliril pe 14 givesenge.

Ker tuke testo vaś o koronavirus ande e ekhtone pandž givesa ande save astarde e simptomura:

Sako ekh ande **Anglija, Uels** thaj **Norda Irlandija**, thaj sakoekh kon si 5 beršengo thaj upral ande **Skocija** šaj avel testome bilovengo te len si len e simptomura te arakhlindol pe te len si len o viruso. Si duj droma te kerdol pe o testo. Tuke šaj te avel o testo andindo kajte tu beśes, aj tu šaj žas ka ekh testoski stancija. Tute ka resen kire testoske rezultatura via sms, imail aj telefono.

Te rezerviris o testo aj te les le onlain ker vizita: <https://www.nhs.uk/ask-for-a-coronavirus-test>

Te tut naj tut onlain andredipe, ker telefono ka 119 ande **Anglija, Uels** thaj **Nortda Irlandija** aj 0800 028 2816 and **Skocija**.

Te o testosko rezultato si pozitivno: tu trubul te resaves e palune givesa katar kiro efa givesengo korkoro izolacijako periodo, thaj sako ekh ande kiro kher aj kas sas le pašutno kontakto tusa trubul te lungjarel e ačhile givesa katar peske 14 givesengi korkorutni izolacija.

O rodimasko serviso ande kiro rajono ka kontaktiril tut te kamel kiro žutipe te ačhavdindol pe o majbutno phiravipe vaś o viruso. Von ka pušen tut kajte tu sanas sigate thaj kasa tu sanas ando pašutno kontakto. Kadava si importantno te akhjarel pe kon trubul te korkoro izoliril pe thaj kon te beśel khere 7 givesenge aj maj butenge.

Te e rezultato si negativno: tu šaj ačhaves te korkoro izoliris tut te tu seres tut lače thaj nimaj maj but sikaves e simptomura. Aver žene katar kiro kher aj kas sas le pašutno kontakto tusa šaj i von te ačhaven korkoro izolirin pe.

Importatno si tu te keres so kadava buletino phenel, tuke šaj thon tuke love te pokines te na keres le.

E policija thaj e armija šaj khelen ekh rolja ando o zoralo keripe e publikane sastimaske merenge thaj i te sigurin kaj xape thaj aver važne bukja si dinde ka vulnerabilne manuša.

Andar o COVID-19, o mangipe aśal reportiripe sar ekh kondiciono vaś e imigraacijaki garancija (pokinipe) si momentalno ačhavdo. Ka resel tuke ekh SMS mesažo detajlonenca vaś kiri reportoski data. Maj bute informacijake aśal pokinimata karing e aziloski sistema, ker klik kate:

<https://www.refugeecouncil.org.uk/latest/news/changes-to-home-office-asylum-resettlement-policy-and-practice-in-response-to-covid-19/>

Izolacijako buletino ašal khera ande save šaj si koronavirus (COVID-19) infekcija?

Na ža bukjate, ande škola, ka GP klinike, apteke aj xospitalo

Trubusar ulavde thana, aj thov tut maškar trubusarimata

Na ker pašutno kontakto avere manušenca

Dikh xape thaj draba te aven tuke andine tute

Ker so o buletino vaš vizitorja phenel

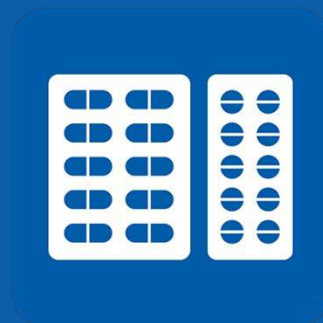
Sov korkoro, te šaj

Regularno thov kire vasta

Pi but pani

Le paracetamol te žutisarel tut ande kire simptomura

Puš vaš ekh koronavirus testo momentalno kana tut si tut e simptomura (tu trubul te keres o testo ande e ekhtone 5 givesa): <https://www.nhs.uk/ask-for-a-coronavirus-test>. Tu ka trubul te des kiri kontaktno informacija thaj te avel tut telefono savo kerel buki te šaj resen tute e testoske rezultatura sar ekh alavengo mesažo. Arakh maj but ka:

<https://www.gov.uk/government/publications/covid-19-stay-at-home-guidance>

Kozom vrjama te keres so o izolacijako buletino phenel?

- Sakoekh kas si les e simptomura trubul te bešel khere thaj te izoliril pes ašal minimum 7 give.
- Te tu bešes avere manušenca, von šaj bešen khere thaj izolirin pe minimum 14 givesenge, te na phiraven e infekcija avrjal o kher.
- Ama, te varekon ande kiro kher si les e simptomura, von trubul te ačhen khere thaj izolirin pe 7 givesenge katar o give ande savo lenge simptomura astarde te sikavdon. I te kadava te čhanil kaj von ka ačhen khere maj but katar e 14 give.
- Te bešes varekasa kon si 70-e aj upral brešengo, si les lungjarno sastimasko problemo, si khamni aj si les kovli imunaki sistema, zumav te arakhes khajekhe thaneste avereste te bešen 14-e givesenge.

Kana te keres kontakto e NHS-a ka 111?

- Tu seres tut gadiki but nasvalo kaj tu našti keres khančhik so tu šaj keresas, primerno te dikhes televizija, trubusares ko telefono, gines lil aj uštes andar o pato
- Tu seres kaj tu našti cirdes maj but e simptomura khere
- Kiro kondiciono bilačhavol
- Kire simptomura ni aven maj lače palal 7 give

Sar te keres kontakto e NHS-a ka 111?

Tu šaj trubusares o NHS 111 onlain koronavirus serviso (<https://111.nhs.uk/covid-19>) te dikhes so tu šaj keres aver. Te tu našti des andre ando o onlain serviso tu šaj keres telefono ka 111 (kadava si ekh bilovalo numero te sunis). Tu šaj pušes ašal ekh boldavno (interpreto) ande kiri čhib.

So te keres te san samalino vaš kiri imigracijaki situacija?

Averthemale avutne (vizitorja) ande **Anglija**, andrethodo sakoekh kon bešel ando o KT (UK) **bi te avel** len mukhipe (permito), ka aven krisome ašal:

- koronavirusosko testope (date i o testo sikavel kaj tut naj tut o koronavirus)
- sastaravipe ašal o koronavirus – ama te tu astardan o sastaravipe thaj o testo atoska sikavel kaj tut naj tut o koronavirus, tu šaj aves krisome ašal sisavo sastaravipe savo tut si tut palal te les e testoske rezultatura
- sastaravipe čhavage kon astaren multisistemno šuvlimasko sindromo

Ni tubun pe imigracijake dikumentura te tut si tut te keres sade (numa) testo aj sastaravipe ašal o koronavirus.

So te keres te ačhaves o phiravipe vaš o Koronavirus (COVID-19)?

- Dikh te thoves kire vasta regularno, thaj te trubusares sapuno thaj pani, ašal minimum 20 sekunde
- Ker so o godidipe phenel te aves samalo thaj garavdo
- Dipendil kajte tu bešes, ker so o godidipe phenel vaš mujeske maske thaj inkjar 2 metra distancija katar manuša kon ni bešen tusa ando kher.

Maj but informacija:

- NHS buletino <https://www.nhs.uk/conditions/coronavirus-covid-19/>
- WHO buletino: <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/q-a-coronaviruses>